"Virtual məktəb"in uğurlu nəticələri ISESCO-da

Son aylarda dünyanın müxtəlif ölkələrində ağır fəsadlara yol açmış koronavirus pandemiyası ümumtəhsil müəssisələri və universitetlərin bağlanmasına, bununla da milyonlarla şagird və tələbənin təhsildən kənarda qalmasına səbəb olub. Bu çətin durum milli təhsil sistemləri qarşısında tədrisin fasiləsizliyinin, təhsilalanların təhsil hüquqlarının təmin olunması sahəsində təxirəsalınmaz vəzifələr qoyub. Pandemiya ölkələri təhsil sistemlərinin texnoloji infrastrukturunun çevik modernləşməsinə və inkişafına yönəltmişdir. Nəticədə ayrı-ayrı ölkələr məsafədən tədris texnologiyalarından istifadə etmək məcburiyyətində qalmışdır. Ölkələr pandemiyanın yaratdığı çətinliklərin təhsil sahəsinə təsirini necə aradan qaldırır? Vəziyyətdən çıxış yolunu nədə görür və hansı texnologiyalardan istifadə edir? Bu sahədə işin təkmilləşdirilməsi üçün hansı təcrübələrdən istifadə edir? Bütün bu suallara mayın 14-da ISESCO-ya üzv dövlətlərin Təhsil nazirlərinin virtual videokonfransında cavab tapmaq olardı.

"Böhran və fövqəladə hallar qarşısında təhsil sistemləri (COVID-19)" devizi altında keçirilən konfransa ISESCO-nun Baş direktoru Salim bin Məhəmməd Al-Malik, Azərbaycan, Səudiyyə Ərəbistanı, Pakistan, Misir, Mərakeş və digər dövlətlərin Təhsil nazirləri, UNESCO-nun Baş katibinin təhsil məsələləri üzrə müavini Stefania Ciannini, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının (OECD) Təhsil və bacarıqlar idarəsinin direktoru Andreas Şlayxer də qatılıb. Videokonfransın əsas mövzusu COVID-19 pandemiyasının təhsil sahəsinə təsiri və təhsil sisteminin mövcud reallığa uyğunlaşdırılması olub.

Dünyanın 43 müsəlman ölkəsindən 38 Təhsil nazirinin, 5 təhsil naziri müavininin, 10-a yaxın beynəlxalq təşkilatın nümayəndələrinin qatıldığı konfransın birinci sessiyası təhsil prosesinin təhlükəsiz davamlılığının təmin edilməsi üçün "Təhsil sistemlərinin inkişafında süni intellektin rolu" mövzusuna həsr olunub. Bu mövzuda OECD-nin Təhsil və bacarıqlar idarəsinin direktoru Andreas Şlayxer çıxış edib. Konfransın ikinci sessiyasında bir neçə nazir öz ölkələrinin təcrübəsini və koronavirus böhranı zamanı qarşılaşdıqları problemləri diqqətə çatdırıblar. Sessiyada məktəblərin bağlanması ilə əlaqədar olaraq dərinləşən təhsildən kənarda qalma probleminin həlli üzrə təcrübə mübadiləsi aparılıb.

Üçüncü sessiyada əsas diqqət Dünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) tövsiyələri nəzərə alınmaqla pandemiyanın uzun müddət davam edəcəyi təqdirdə məktəblərin fəaliyyətinin bərpasına hazırlıqla bağlı təcrid məhdudiyyətlərinin yumşaldılması, eləcə də beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən verilmiş rəhbər çərçivə sənədləri əsasında məktəblərin yenidən daha təhlükəsiz açılmasına hazırlanmasına yönəldilib.

⇨Ardı səh.4

“Virtual məktəb”in uğurlu nəticələri ISESCO-da

Təhsil nazirlərinin virtual videokonfransında böhran və fövqəladə hallar dövründə təhsil sistemlərinin vəzifələri müzakirə olunub

⇦ Əvvəli səh.1

Oruc MUSTAFAYEV

Dördüncü sessiyada iştirakçılar böhranlara və fövqəladə vəziyyətlərə reaksiya vermək və pandemiyaya qarşı mübarizədə İslam dünyası ölkələrinə kömək etmək üçün ISESCO-nun yaratdığı “Əhatəli Humanitar Koalisiya”nı müzakirə ediblər. Konfransın gündəliyinə müvafiq olaraq dördüncü sessiyada çıxış edən Azərbaycan və Seneqalın Təhsil nazirləri koalisiya, onun məqsədləri və nailiyyətləri haqqında mühüm məlumatlar veriblər.

Pandemiya dövründə məsafədən tədris çevik tətbiq olundu

Videokonfransda iştirak edən Təhsil naziri Ceyhun Bayramov çıxışında pandemiya dövründə ölkəmizdə təhsil hüququnun fasiləsiz təmin edilməsi məqsədilə atılmış addımlar haqqında görüş iştirakçılarına ətraflı məlumat verib. Bildirilib ki, son illər Azərbaycanın təhsil sistemində həyata keçirilmiş məqsədyönlü islahatlar sayəsində məktəblərin müasir İKT vasitələrindən istifadə imkanları yaxşılaşdırılmış, məktəb şəbəkəsi tam elektronlaşdırılmış, müəllim heyətinin, şagirdlərin rəqəmsal bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi təmin edilmişdir ki, bu faktorlar pandemiya dövründə məsafədən tədrisin çevik tətbiqinə imkan vermişdir.

Nazir distant təhsilə keçidi təmin etmək üçün qısa müddət ərzində yaradılmış və ölkədə ən iri onlayn platforma olan “Virtual məktəb” layihəsinin uğurlu nəticələri haqqında bəhs edib, müəllimlərin bu platformanın bütün imkanlarından tam yararlanmaları üçün təlimlərə cəlb edildiyini bildirib.

Təhsil naziri qeyd edib ki, Nazirlik tərəfindən atılan digər addımlar çərçivəsində 11 mart tarixindən etibarən teledərslərə start verilib. “Ölkənin 2 televiziya kanalında həftədə 5 dəfə olmaqla bütün siniflər üçün 10 fənni əhatə edən dərslər yayımlanmaqdadır. Teledərslər sonradan Təhsil Nazirliyinin *video.edu.az* portalında sərbəst istifadə üçün yerləşdirilir”, - deyə Ceyhun Bayramov bildirib.

Konfrans zamanı sosial baxımdan həssas əhali qrupuna aid edilən ailələrin üzvü olan təxminən 22 min tələbənin təhsil haqqının Azərbaycan dövləti tərəfindən ödənilməsi xüsusi olaraq vurğulanıb.

Ceyhun Bayramov Təhsil Nazirliyinin ISESCO ilə təhsil sahəsində əməkdaşlığa böyük önəm verdiyini qeyd edərək, Azərbaycan Respublikası tərəfindən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin vətəndaşları üçün ümumilikdə 40 təhsil qrantının ayrıldığını görüş iştirakçılarına xatırladıb.

Videokonfransın nəticəsi olaraq ISESCO tərəfindən “Əhatəli Humanitar Koalisiya” təşəbbüsü irəli sürülüb və Azərbaycan tərəfi təşəbbüsə dəstəyini ifadə edib.

“Biz böhranla mübarizədə təcrübə qazandıq”

Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının təhsil naziri, konfransın sədri Həməd bin Məhəmməd əş-Şeyx iştirakçıları salamlayaraq ISESCO konfransının təşkilini yüksək qiymətləndirərək COVID -19 pandemiyası dövründə Təhsil nazirliklərinin üzərinə düşən məsuliyyətin iki dəfə artdığını təsdiqləyib *(www.icesco.org/en/?p=11219)*.

Nazir çıxışında deyib ki, “ biz bu sürprizin təsirindən çıxdıq və böhranla mübarizədə təcrübə qazandıq. Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı uzun illər əvvəl uzaqdan təhsil xidmətləri göstərməyə başlayıb. Krallıq bu sistemi təkmilləşdirib və hazırda iEN təhsil portalından birbaşa dərslər 20 kanal vasitəsilə yayımlanır. Biz, həmçinin Səudiyyə universitetlərinin müxtəlif sosial şəbəkə platformalarında və kanallarında təhsil məzmunlarına çıxış imkanı əldə etmişik. Bundan başqa, bu sistemlər böhrandan sonra da məktəblərdən kənarda qalma ilə bağlı problemlərin həlli üçün fəaliyyət göstərməkdə davam edəcək”.

Daha sonra İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) Baş katibi Yusif bin Əhməd Əl-Osaymin rəhbərlik etdiyi təşkilat və onun müxtəlif qurumlarının koronavirusla mübarizə çərçivəsində çoxsaylı təşəbbüslərlə çıxış etdiyini vurğulayıb və əlavə edib ki, İƏT və onun orqanları ən çox ehtiyacı olan üzv dövlətlərə böyük diqqət yetirirlər. O, üzv dövlətləri COVID-19 şəraitində təhsil sahəsində uğurlu təcrübəni daha az inkişaf etmiş ölkələrə çatdırmağa çağırıb. Baş katib vurğulayıb ki, üzv dövlətlərin səyləri və təhsil sahəsində COVID-19-un həllində uğurlu təcrübə mübadiləsi şagirdlərə və onların insani və peşə gələcəyinə, deməli, üzv dövlətlərin gələcəyinə birbaşa təsir göstərir. Baş katib təhsil prosesinin fasiləsizliyini təmin etmək üçün müasir texnologiyaların və süni intellektin tətbiqi ilə mümkün, səmərəli və sürətli həllərin tapılmasında bir çox üzv dövlətlərin uğurlarına baxmayaraq, bir sıra ölkələrin zəif texniki və insan resurslarından və qeyri-sabit iqtisadi şəraitdən əziyyət çəkdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, bu cür vəziyyət mənfi nəticələrin artmasına gətirib çıxarır, bəzi uşaqlar və gənclər təhsil almaq imkanından məhrum olur, həmçinin, xüsusilə də ən az inkişaf etmiş ölkələrdə məktəbdən ayrılma göstəricilərinin artmasına yol açır.

Baş katib təhsil və süni intellekt sahəsində qabaqcıl təcrübəyə malik üzv dövlətləri təhsilin fasiləsizliyini təmin etmək üçün daha az uğurlu ölkələrə dəstək və məsləhətlər verməyə çağırıb. Bu ümumi təhlükənin qarşısını almaq üçün məsuliyyət, kollektiv və ciddi fəaliyyət tələb etdiyini vurğulayaraq, məktəbə təhlükəsiz qayıdışın təmin olunması məqsədilə birgə səylərin vacibliyini diqqətə çatdırıb.

İslam İnkişaf Bankı Qrupunun prezidenti Bandar əl-Həcər bildirib ki, təhsilə sərmayə qoyuluşu və peşə hazırlığı bankın 45 il bundan əvvəl yaradıldığı andan diqqətini cəlb edib. O, bankın ümumi dəyəri 5 milyard dollar olan 20 təhsil layihəsinin maliyyələşdirilməsində və təxminən 17000 təhsil qrantının verilməsində uğurlarını diqqətə çatdırıb.

YUNESKO-nun Baş direktorunun təhsil üzrə köməkçisi Stefania Giannini bildirib ki, dünyanın müxtəlif ölkələri arasında böyük texniki boşluğu üzə çıxaran bu böhrana uyğunlaşmağa təcili ehtiyac var və əlavə edib ki, bütün dünyada təxminən 100 milyon tələbə hazırda onlayn kommunikasiya texnologiyalarının olmaması səbəbindən təhsilini davam etdirmək imkanından məhrumdur ki, bu da məktəblərdə təhsilin əhəmiyyətini göstərir.

İranın təhsil naziri Möhsün Həcc-Mirzəei bildirib ki, ölkəsi müsəlman dövlətləri ilə texniki təcrübə mübadiləsi aparmağa və distant təhsil sahəsində bilikləri təqdim etməyə hazırdır. “Koronavirusun yayılmasından sonra İran təlimin dayandırılmasının qarşısını almaq cəhdi ilə ən əlverişli kütləvi informasiya vasitəsi kimi televiziyadan təhsil proqramlarınım canlı yayımına başladı”, - deyə o bildirib. Nazir əlavə edib ki, “bu addıma paralel olaraq biz qarşılıqlı fəaliyyət platforması olan “Şad” adlı milli təhsil platformasının yaradılması üçün zəruri infrastruktur yaratmışıq və o, hazırda ölkəmizdə ən böyük təhsil proqramı olan pulsuz xidmət göstərir”.

“Təhsil sistemlərinin bərpası gələcək problemlərin həlli üçün zəruri qərardır”

İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ISESCO) Baş direktoru Salim Al-Malik infrastrukturun modernləşdirilməsi, tədris proqramlarının yenilənməsi və müasir texnologiyalardan istifadə etməklə gələcək problemləri həll etmək, böhranlara və fövqəladə hallara qarşı davamlı olmaq üçün təhsil sistemlərinin bərpa edilməsinə ehtiyac olduğunu bildirib. Salim Al-Malik konfransın təhsil sisteminin pandemiyadan ciddi zərər çəkdiyi, məktəblərin bağlandığı və təhsilin inkişafdan qaldığı bir vaxtda keçirildiyini diqqətə çatdırıb.

Baş direktor qeyd edib ki, konfrans təcrübə mübadiləsi aparmaq və pandemiyanın mənfi nəticələrinin məhdudlaşdırılmasının ən effektiv yollarını öyrənmək imkanıdır. “Üzv dövlətlər bəzi ölkələrin uğurlu təcrübəsinə, o cümlədən davamlı inkişaf məqsədlərinə nail olmaq məqsədilə təhsil prosesinin uğurlu davamlılığını təmin etmək üçün İKT və süni intellektə müraciətlərin qəbul edilməsinə, daha dəqiq desək, “inklüziv və ədalətli, keyfiyyətli təhsilin təmin edilməsinə və ömürboyu təlim imkanının yaradılmasına yönəlmiş 4 Davamlı İnkişaf Məqsədinə arxalana bilərlər”, - deyə Baş direktor əlavə edib. Bundan başqa, Al-Maliki təsdiq edib ki, ISESCO öz təcrübəsini tam və qeyd-şərtsiz üzv dövlətlərlə bölüşməyə hazırdır ki, böhrandan öncəki səviyyədə 30% təşkil edən məktəblərdən kənarda qalma probleminin effektiv həlli yolları axtarılsın. “Bu göstərici tədris prosesinin pozulmasına görə təhsilin keyfiyyətinə təhlükə yaradacaq dərəcədə kəskin şəkildə artacaq və məsələ ağlabatan akademik yanaşma əsasında həll olunmalıdır”, -deyə o vurğulayıb.

Baş direktor pandemiya dövründə məktəblərin açılmasının yaradacağı potensial çətinliklərdən qaçınmaq üçün qabaqlayıcı vizyonun vacibliyini vurğulayıb və əlavə edib ki, bu məsələ müvafiq tədbirlər və effektiv qərarlar vasitəsilə həll olunmalıdır. Bununla əlaqədar olaraq, Salim Al-Malik qeyd edib ki, ISESCO beynəlxalq təcrübəyə əsaslanaraq “Təhsil müəssisələrinin yenidən işə başlamasına hazırlığının artırılması üzrə rəhbərlik” hazırlayıb və sənəd təhsil nazirlərinə göndərilib.

Digər tərəfdən, Salim Al-Malik standartlaşdırma üzrə ciddi addımlar atmağa və İslam dünyasında təbiət elmləri və riyaziyyat üzrə tədris proqramlarına əlavə diqqət yetirməyə çağırıb, çünki riyaziyyat və təbiət elmləri dünya təhsil arenasında beynəlxalq qiymətləndirmə və müsabiqələr vasitəsilə təhsil sistemlərinin keyfiyyəti üçün əsas istiqamət kimi həlledici rol oynayır.

Çıxışının sonunda Baş direktor pandemiyaya qarşı mübarizə məqsədilə həyata keçirilən səylərə dəstək üzrə ISESCO-nun irəli sürdüyü bir sıra təşəbbüsləri sadalayıb. Onlardan virusa qarşı peyvəndin kəşfinə və ya müalicəsinə görə mükafatlandırmaq üçün”Koronavirusa qarşı mübarizə üçün ISESCO mükafatı”nın, “ISESCO Digital Home”, “İstədiyimiz cəmiyyətlər”, eləcə də pandemiyadan zərər çəkmiş üzv ölkələrə dəstək məqsədilə yaradılan “Əhatəli Humanitar Koalisiya” adlı böyük təşəbbüsləri sadalamaq olar. Bu baxımdan, Salim Al-Malik ölkələri və donorları bir çox dövlətlərin və aparıcı beynəlxalq təşkilatların dəstəklədiyi koalisiyaya qoşulmağa çağırıb.

Azərbaycan müəllimi.- 2020.- 22 may. S. 1;4.